

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,

a lap szellemi részét illető közlemények az

ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ

címlizendő.

A hirdetési díjazabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Gazdasági szakértelmünk növelése. Pethő György. — Jeges tányér-alma. Szentgyörgyi Lajos. — A székelykeresztúri állat- és terménykiállítás. Keresztúri. — Az erdőnyavalya. Krausz Károly. — Egyveleg: Értesítés. Felhívás és kérelem. Felhívás és kérelem. Kodolányi gazdasági zsebnaptár. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetés.

Gazdasági szakértelmünk növelése.

Gazdasági bajaink orvoslásáról oly sokan és sokféle nézetet nyilvánítottak, mondtak el és javasoltak, hogy nem csoda, ha némelyek, kik gazdasági bajainkat nem az élet nagymestere, a személyes gyakorlat mezőjéről ismerik apró részleteikben, fennem hangoztatják: tenni kell már és nem beszélni, hisz már is több volt a szó, mint elég! Nem áll egészben, mert szó után szokott következni a tett, a szónak szűkös volta a tettnek is hiányát okozza.

Bár általában igaz: „sok beszédnek, sok az alja“; de jelen esetben nem lehet ezt jó lélekkel állítani, mert ha visszatérünk mindazokra, melyek jelenünk javítása és jövőnk biztosítása érdekében gazdasági bajainknak oly mélyen szükségesnek érzett orvoslásául a közelmúltban ajánlottak, lehetetlen elzárkoznunk annak beismerésétől, hogy sok szép eszme került nyilvánosságra és vitatásra. Nem szükséges részletesen felidézni a történeteket, hisz mindnyájunknak élénken élhet emlékében, hogy mily irányban, kik és mit javasoltak — tehát elég lesz azoknak összegezéseként csak röviden felemlíteni, közegyetértés jött létre az iránt: „gazdasági bajaink orvoslásánál, mindenekelőtt és mindenekfelett a gazdálkodással foglalkozóknak szakértelmét kell növelni.“ Ennek elérésére ajánlottak: 1. falusi gazd. népkönyvtárak felállítása; 2. a földmivelőknek tanítóik és lelkészeik általi felvilágosítása, buzdítása és oktatása, s hogy ez lehető legyen 3. a papnöveldek és tanítóképezdekben gazd. tantárgyak taníttatása; 4. a népiskolai lezkerendbe a gazd.

alap-tantárgyak felvétele; 5. megyei és vidéki gazd. egyesületek s körök felállítása; 6. vándortanári intézmény, mintagazdasági teleppel; 7. meglevő gazd. intézeteink és földmivelési iskoláinknak gyakorlatibb alpra fektetése; 8. és végül (nem is említve a hatni csak közvetve hivatott, központi gazd. egyetemet,) újabb és a lehetőleg sok földmives iskoláknak felállítása.

Hogy ezek mindenike bár nem is egyformán, de sokat ér, az elvitázhatatlan; de való az is, hogy több ilyszerű életrevaló intézménynek, helyes arányban és összhangzatban levő együttes működése által, valóban elérhető lenne a kívánt, nemcsak a jelen, de messzi jövőre kiható üdvös eredmény. Azonban lehet-e, hol és mikor, azoknak együttes valósulását reményelnünk? Bizonyára nem; mert noha magánosak, társulatok, kormány és törvényhozó testület valamennyit is valósíthatná egyetértés, jóakarát és áldozatkészséggel, de azért jámbor óhajlás fog maradni; — tehát igen helyes elv kifolyása az, hogy gazd. bajaink orvoslásánál ott alkalmaztassék első sorban is segítség, hol ennek sikere legbiztosabb és legmélyebbreható eredményűnek ígérkezik. Ezen segítség pedig, mint általánosan el van ösmerve, nem lehet más, mint a földmives iskolák; — az országházban, maga a földmivelési ministerünk hangoztatá: „a legjobb lenne, ha minden megye egy földmivelési iskolával birna“!

Ha egy oly nagytehetségű férfi, mint földmivelési ministerünk — ki, mint magán ember is nagyhatású vezérszerepet vitt közzgazdaságunk emelésének érdekében — így vélekedik; kérdem: az, a mi hazánk minden megyéjére nézve alapos óhaj, nem fokozottabban kívánatos-e az ország egy oly kiváló jelentőségű részének, mint milyen Erdély? Bizonyára igen, mert ha valahol, ugy épp Erdélyben sokszorozottan tulnyomó azon birtokos osztály, melynek megélhetése az ózdsi gazdálkodási rendszer mellett mindinkább meg van nehezítve, mondhatni lehetlenné van téve. Határozottan és megdönthetlenül áll, kisgazdáink jelenét elviselhetővé tenni, jövőjét biztosítani és jólétet

teremteni: ezt első sorban csak a kellő gazdasági szakértelem megszerzése adhatja meg — és erre semmi más eszköz hivatottabb nem lesz, mint éppen a földmives iskola.

Közép- és nagybirtokosainknál, ha netán hiányzana is a kívánt szakértelem, meg van általános műveltségük s így érzékük és akaratuk a korrali haladhatásra, s ezt, amazt nélkülözve is annál inkább tehetik, mert módjukban van, igen jeles gazd. intézetünk K.-Monostorról szerezní be gazdaságaik részére szakképzett vezetőket. Azonban ez utóbbi, csak oly birtoktesteknél tehető haszonnal, melyek elég nagy terjedelműek ahhoz, hogy egy nagyobb szakértelmű egyén tisztességes javadalmazási igényeinek kielégítését el tudják viselni; mert többszörösen károsnak tartom, azon Erdélyben igen gyakori tény, hogy oly kisebb birtokokban is, melyeken haszonnal csak egy földmives iskolát végzett, csekély igényű majoros-gazdafélet lehetne tartani, gazd. intézetet végzett egyént alkalmaznak s adnak neki nagy titlust, de nem ahhoz mért vitulust. Káros pedig ez, úgy a tulajdonos, mint tisztre nézve, és pedig: mert a jövedelem nagyrészt a tiszt fizetése veszi igénybe, s még is a tiszt műveltsége és rangja szerinti, bár szerény igényeit nem tudván kellően kielégíteni, elveszti munkásságának tevékeny főrugóját, s vagy elkedvetlenül és megbénítva teng tovább, vagy a mi még ennél erkölcsileg is rosszabb, fárad és küzd ugyan, de munkásságának méltó díjat, a szükség kényszere alatt, onnan veszi, hol találja.

Biztosítani kigazdáink lételét és jövőjét, s elhárítani eme nagy horderejű baj veszélyeit, a leghazafiasabb, legbiztosabb és legüdvösebben czélhozónak vélem, a földmives iskolákat.

Kérem a hivatottakat és első sorban, oly üdvösen működő erdélyi gazd. egyesületünket, méltóztassanak gondolkozni egy földmives iskola szükségessége és áldáshozó voltáról, s ha véleményt cserélve és megvitatva, annak hasznossága meggyőződésre vált: létesítsünk legalább egy a kor színvonalán álló oly főleg gyakorlatias irányu földmives iskolát, melynek kettős feladata, önálló földmives kigazdák és majorosféle gazdák képzése legyen!

Már régen rámutattak jeleseink azon bajokra, melyek a létérti küzdelem melléti biztos megmaradásunk s a világversenyen győzelmünk oly nehéz akadályaiul szolgálnak, hogy mindenáron való gyors és alapos elhárításuktól függ lételünk, — és még is vajmi keveset teszünk, pedig fajunk romlásra vezető közönyösségét előbb-utóbb le kell vetkőznünk, s a Pató Pál uram-féle észjárást félredobnunk, mert az idő nem vár, már is ellehet mondani: most vagy soha! Lépjünk ki egyenként és együttesen a tett mezőjére, oktassunk, buzdítsunk és tegyünk oly erély, komoly elhatározás és törhetetlen akarrattal, mint milyet az ügy fontossága megkíván; ne feledjük mindig szem előtt tartani, hogy: „hazánk első sorban mezőgazdasági állam s mint ilyennek jelen jólléte és jövő felvirágozása, a mezőgazdasági üzlet életképessége és sikerével tart kapcsolatos lépést — és a legnagyobb kultur-akadály a mezőgaz-

dálkodással foglalhozóknak szellemi és szakbeli képzettségének messzi hátramaradottságában keresendő!”

Istvántelek.

Pethő György.

Jeges tányér-alma.

A VI. oszt. a „fontos almák“ (Rambour) osztályába tartozik.

Ezen őszalmánk is csaknem annyi néven forog Erdélyben, mint kitünő Batulunk és Török muskatályunk, s habár sokan mind más-más gyümölcsnek tartják is, egy és ugyanaz ez mindazon neveken, melyeket alább előszámítandunk.

Hogy e tartós jó almánk Erdély mely pontján állott elő, hallgat róla a krónika. Nagy valószínűséggel azonban Nagy-Enyed és Gyulafehérvár táján láthatott napvilágot, minthogy e vidéken található legnagyobb bőségben. El van ugyan terjedve egész Erdélyben a magyar megyékben szintoly bőségben, mint a szászföldön, s mindenütt értékes gyümölcsnek tartatik, s ez okon a magyarok magyar tányérnak s a szászok szász vagy szebeni tányérnak szeretik nevezni. S minthogy e bő czukrosságu szép gyümölcsünk egész tél folyamán igen jól tartja magát: a székelyek édes teletőnek is hívják. Fő-fő nevét pedig azért ruházták rá, hogy nem ritkán, különösen Nagy-Enyed közelében, gyönyörű jegesedést szokott kapni.

A kecskemétiék bizonynyal pogácsa almának neveznék, ha ismernék.

Érik: Deczembertől febr. végeig, s alkalmas hűvös helyen tartva, meleg tavaszig eláll, a nélkül, hogy romlásnak indulna s kellemes jó ízéből vesztené.

Mínőség: Asztali gyümölcsül különösen keménysége miatt minden piacoz szépsége mellett sem igen szokták használni, a míg más puhább husu és kellemesebb ízű és zamatu gyümölcs áll rendelkezésre. Ha azonban egyéb faj elfogyott vagy szűkösebben van birtokunkban s hozzá erős ép fogunk, jóízűen látunk ehhez is hozzá.

Nagysága: Nagy vagy igen nagy; apró példányokat egyáltalában soha sem terem.

Alakja: Szabályosau laposra hajló gömb alakú. Szára felé, mely bőven rozsdázott tölcsérből emelkedik ki ivessedő, domborodó; s bárha egyik oldalán rendszerint hizottabb és emelkedettebb is, mint a másikon, mégis elég szabályos termetű. Legnagyobb terjedtsége (zöme) rendszeren a középtájra esik, honnét mindkét vége felé csaknem egyenlően, de kelyhe felé mégis kissé összebb huzódva boltozódik. Rövid, vastag husos szára alig emelkedik a szármélyedés karimája színvonaláig. Kelyhe jókora tágas, öblös, nyílt vagy félnyílt, bokrétásan fölálló, hosszús és molyhos osztványaival, igen tágas és elég mély tányéralakú üregben ülő; a rajta levő bordák és barázdák nem egyszer a különben elég szabályos alakú gyümölcsnek kerekedségét megzavarják.

Szine: Kezdetben — Ieszedéskor — világos fűzöld; értével élénk sárga; szarától virágtölcsérőig lefutó hosszabb és

rövidebb bibor-piros csikkokkal, melyek napos oldalán egymásba összefolynak. Ha alakja nem volna annyira lapos, a septemberben érő Sándor-czár almával lehetne azonosnak tartani, avval a különbséggel, hogy a mint fentebb is jeleztetett, szárméylődésének karimáját jókora terjedelmű rozsdamáz önti el, mely egyik tulajdonképpen főfő ismertető jegyüül tekinthető.

Pontozata ugyszólva semmi. A szárméylődés karimáján levő rozsdamázon kívül egyebütt semmi rozsdázat nem található; zölddel szegett barnás ragyaszeplőket azonban itt-ott gyakran találhatni rajtok.

Belseje: Sárgás-fejér, kemény és töredező, bő cukros lével s gyöngéd borizü savanyúval, s igen kellemes finom zamattal. Magtokja körül zöldes-fejér; zömök tojásdad, pirosas barna ép magvakat rejt. — Kehelycsöve rövid kupalaku.

Fája: Fekvésben, éghajlatban nem válogatós, daczol az idő mostohaságával s majd minden évben gazdag termést hoz, s meghozott gyümölcsét, jól oda tapodó természeténél fogva, nem könnyen hullatja. Még ez évi mostoha időjárás mellett is — a mint értesülünk — különösen Beszterce vidékén bőven jutalmazta ápolóinak fáradozását. Jól kinőtt fái az erdők óriásai közé beillenek. Láthatni belőlük egyes példányokat, főleg Maros-Vásárhely környékén, melyek 100 évet bizonyosan meghaladtak. Azt jegyzi meg róla Bereczki Máté (Csanádmegye, Mező-Kovácsházán), hogy még az ő vidéke mostoha viszonyai közt is termékeny.

Vesszei nem növeli sűrűn; elég hosszúk és vastagok, szeliden bordázottak, árnyas felükön és tövük felé zöldes barnák; szembetűnőleg pontozottak; rendetlen levélközűek.

Rügyei jókora nagyok vagy középnagyságuk, lelapuló tompa hegyűek, aljuknál szürkés szennyes barnák, szeliden bordázott talapon ülők.

Virágrügyei: Középnagyok, szögletes tojás alakukak, tompa hegyűek, szennyes barnák, hegyüknél sűrűn fehér molyhosak.

Levelei: Nagyok vagy jókora nagyok és kemény szövetűek; többnyire hirtelen elkeskenyedő, hosszú és hegyben végződők, hegyüknél néha félre csavarodók; széleiken előre hajló, többnyire éles fogakkal nem mélyen, de sűrűn és elég szabályosan fűrészesek. Levélnyelük rövid, vastag tövénél violaszín pirossal befuttatott. Virágrügyet körítő levelei laposak, hullámosak, fölfelé álló nyelükről bokréttáson szétterülők.

Hasonnevei: A mint már részben említettük is: Magyar tányér, Szász tányér, Szebeni tányér, édes teelő; Dobay nevü kolozsvári pomologusunk Dominisca néven is figuráltatta.

Leirói: Magyar tányér-alma néven Bereczki Máté, Szász tányér- és jeges tányér-alma néven (confundálva a kettőt, illetőleg kétféle néven ugyanazon egyet) Nagy Ferencz, s igen rövid vázlatban Jeges tányér néven Kócsi Károly.

Észrevétel: Boldog emlékü Nagy Ferenczünk 1858-ban más külföldről inportált gyümölcsfajokkal együtt ebből is küldvén néhány példányt dr. Lucasnak determinálás tekintetéből, a „nagy“ pomologus elsodálkozva jegyzé meg, hogy: „mily ország lehet az az önök országa, hol minden gyümölcs sokkal szebb, jobb és neme-

sebb, elannyira, hogy az ismeretes is egészen új faj képp jelenik meg; az önök gyümölcssei jóság s szépségben valóban páratlanok s valódi nyeresemény a pomolognak.“

S hogy ez valóban így van, már számtalanon nyilvánították. — Áldjuk hát a Gondviselést, hogy ily tejjel-mézzel folyó, s kiváló gyümölcsökkel diszló s egyáltalában mindenben bővelkedő, áldott hazába vezérelte őseinket! s birhatjuk ezt mi örökül.

Jeges tányér-almánk egy válfaja lehet a számtalan változatosságú kecskeméti pogácsa almáknak, csakhogy ez, a mint erről az 1880-dik kolozsvári gyümölcskiállítás alkalmával, hol amazok is figuráltak, színről-színre meggyőződünk, valódi királya gyanánt ismertetett amazoknak, miud szépség, mind jóság tekintetében. S minthogy ez így van, s még az említett kiváló tulajdonokon kívül, kemény voltánál fogva bármily messziszállításra is igen alkalmas s egyáltalában mindenütt és kivált nagyobb folyók mentében kitűnően diszlenék, s így busásan visszafizetné a beplántálására fordított időt és fáradságot; bizvást ajánljuk az illetők figyelmébe.

Szentgyörgyi Lajos.

A székelykereszturi állat- és terménykiállítás.*)

Az udvarhelymegyei gazdasági egyesület által rendezett állat- és terménykiállítás október hó 11. és 12-én tartatott meg Székelykeresztur városában nagy számu érdeklődők jelenlétében. A kiállítás mindkét részében a minőséggel meg lehetünk elégedve, mert ugy az állat-, mint a terménykiállításra meglepő szép példányok voltak láthatók, de a mennyiség, valljuk meg őszintén, a kiállítás egyik osztályában sem elégitett ki. A kiállítók csekély száma azt a gondolatot keltette bennünk, hogy vagy a rendezők nem fejtettek ki elég buzgalmat a kiállítás érdekében, vagy megyénk népe még nem elég érett a kiállítások fontosságának kellő méltánylására. Nem vitatjuk, hogy melyik a valódi ok és nem akarjuk vádolni a rendező bizottságot sem, mert tudjuk, hogy az minden lehetőet elkövetett a kiállítás sikere érdekében, hanem mélyebben keressük az okokat és nézeteinket leplezetlenül elmondjuk.

Először is azt a kérdést vetjük fel: szükség van-e ilyen kiállítások rendezésére? Nézetünk szerint nagy szükség van, nem csak megyénkben, hol a lakosok főbb jövedelmi forrását a marhatenyésztésnek kell képeznie, hanem Magyarország bármely megyéjében is, mert a szemtermelésben oly vetélytársaink támadtak Amerikával, Indiával és Ausztráliával, hogy azokkal téren a versenyt kiállani nem birjuk, a mit bizonyít az, hogy gabonánk ára a minimumra sülyedt le s már-már a mivelés költségét is alig fizeti ki. Látják ezt már értelmesebb gazdáink s igyekeznek is a szemtermelés és a marhatenyésztés között kellő arányt létesíteni.

De általában még sem így fogják fel a dolgot. A publi-

* Jelen cikk hozzánk csak október hó 27-én érkezett.

kum nagyobb része a kiállításoknak semmi fontosságot nem tulajdonít, azok iránt teljességgel nem érdeklődik. Politizálni tudunk, mert hiszen magyarok vagyunk, s ha politikáról van szó, az egész megyét mozgásba hozzuk; de ha a nép anyagi jóllétének emelése forog szóban, akkor nincs időnk arra, hogy a népek papjai legyünk, azt felvilágosítsuk, buzdítsuk, szóval a nép érdekében tegyünk valamit. Ugy látszik, hogy ebben a tekintetben Solonnal tartunk, ki azt mondotta: „A jót sem szabad az emberekre erőszakolnunk, csak annyiban, mennyiben azt elfogadni akarják.” Csak hogy mi meg sem kísértjük a rábeszélést, annyival kevésbé vádolhat valaki a ráerőszakolással. Ez tehát az első ok, hogy kiállításunk sikere mennyiségileg nem elégitelt ki.

A második ok, mely szintén befolyással van kiállításaink sikerére az, hogy nem ott igyekeztünk gyógyítani, a hol betegség van, hanem az egészségesnek adjuk az orvosságot. És ez a hibánk közös Magyarországon csaknem minden gazdasági együletével. Értjük: a díjazásoknál szokásos eljárást. Mit látunk a kiállításoknál? Két-három díj van kitűzve minden osztálynál s elviszik a díjakat, a kik legjobbat produkáltak. Ez látszólag helyes is; de nem mondhatnók, hogy így is kell lenni, ha a kiállítások valódi célját tekintjük. Különbség van a társadalomban a nagyobb és kisebb birtokosok között s különbséget kellene tenni a díjazásnál is. Nem várhatjuk, hogy egy kis telkes gazdaember olyan állatokkal jelenhessen meg a kiállításokon, mint egy nagybirtokos, mert annak a körülményei nem engedik. S aztán a nagybirtokosnak tudatában kell lenni annak, hogy miért kell jó tenyésztő-állatokat tartani; míg a kisbirtokosok még eddig nem sokat ügyelnek arra. Ők csak azt nézik, hogy a jármat elbirja-e? Pedig a jó és rossz tenyésztő-állat tartása egy költségbe kerül s míg a jobb állat tartása busásan kifizeti magát, addig a rossz tartására, ugyszólva reá kell fizetnünk. Ezt kellene megértetni a néppel; az erre való törekvést kellene a kiállításokkal felköltenünk. De ha a kiállításokon a díjakat mindig a nagyobb birtokosok viszik el, mert jobb állatokat produkálnak, akkor a kisbirtokosok visszavonulnak az egyenlőtlen versenytől s így éppen azt nem érzük el, a mi törekvésünk főcélját kellene hogy képezze. Mert a gazdasági egyletek főcélja a kisbirtokosok megmentése kellene, hogy legyen, ezek képezvén a tiszta magyarság zömét. Ha ezek anyagi jóllétén valamit nem lendíthetünk; ha a reájok nehezülő súlyos állami és községi terhek elviselésére képesekké nem tesszük: akkor hiába telepítjük a csángókat haza, mert két annyi fogja boldogulását ismét ott keresni.

Ha már most azt kérdené valaki, hogy miképen járnánk mi a díjazással el, azt felelnök reá, hogy a kitűzött díjak közül az 1-ső díjra mindenkinek szabad versenyt engednünk, a többi díjakat pedig kizárólag csak a kisbirtokosoknak tűznök ki, s így reméljük, azokat is megnyernök a kiállításoknak, felkelhetnök azok között is a nemes versenyt s így elérhetnök czélunkat. Probatum est.

De hagyjuk az elmélkedést; térjünk valódi tárgyunkra: a kiállításra. Az állatkiállításra bejelentetett és tényleg kiállított 34 drb borjas tehén, 8 darab 3 éves és 14 darab 2 éves

üsző, 4 drb kan és 27 drb malaczos kocca; tehát összesen 87 darab állat, melyeket összesen 33 kiállító jelentett be és állított ki.

A terménykiállításban 53 kiállító vett részt, kik a megyénkben termelt mezői és kerti termékek csaknem minden fajtát bemutatták. Leggazdagabb volt általában a kerti termékek osztálya és a gyümölcskiállítás.

A kiállítást egyesületünk buzgó, a nép jóllétének emelésében fáradságot nem ismerő elnöke, Dániel Gábor főispán d. e. 10 órakor nyitotta meg. Beszédében hangsúlyozta a kiállítások fontosságát és hasznát s a jelenlevőket különösen az állattenyésztés fejlesztésére és emelésére buzdította. S hogy egy a kiállított állatok, mint a termények alapos megbirálására kellő idő fordíthatassék, a kiállított állatok megbirálására felkért bizottságot 4 csoportra, a termények megbirálására felkért bizottságot pedig 3 csoportra osztotta. Az egyes bizottságok az osztályozás megtörténte után elnökeik vezetése alatt azonnal munkához fogtak.

A bírálati eljárás az állatkiállításnál az ugynevezett értékszámrendszer szerint történt 50 értékszámmal s eredménye következő:

a) A kiállított 34 drb borjas tehén közül az 1-ső díjra — 2 drb vas-váltóke és 10 frt. készpénz — Sperker Ferencz szent-demeteri lakos 17. szám alatt bejelentett tehene 41. értékszámmal; a 2-ik díjra — 2 drb vas-váltóke és 5 frt. — Mezei Lajos véczkei lakos 20. szám alatt bejelentett tehene 39. értékszámmal; a 3-ik díjra — 2 drb vas-váltóke Sebesi Ferencz gagyai lakos 7. szám alatt bejelentett tehene 38. értékszámmal érdemesített. Dicséző oklevelet nyertek ezen osztályban: Szentkirályi Árpád, Varga Ferencz, Bodó György, Mátéfi Ferencz, Kuthi Sándor és Gyárfás Endre, a mi azt mutatja, hogy ezen osztályban sok szép állat volt kiállítva.

b) A 8 drb. 3 éves üsző közül az 1-ső díjra — 1 drb vas-váltóke és 10 frt. készpénz — Sperker Ferencz szent-demeteri lakos 6. szám alatt bejelentett üszője; a 2-dik díjra — 1 drb vaseke és 5 frt. készpénz — Mezei Lajos véczkei lakos 8. szám alatt bejelentett üszője; a 3-dik díjra 1 drb vas-váltóke — Szentkirályi Árpád gagyai lakos 1. szám alatt bejelentett üszője érdemesített.

c) A 14 drb. két éves üsző közül az 1-ső díjra — 1 drb vas-váltóke és 10 frt. készpénz — Sperker Ferencz szent-demeteri lakos 10. szám alatt bejelentett üszője; a 2-ik díjra — 1 drb vas-váltóke és 5 frt. készpénz — Zöld Ádám m.-andrásfalvi lakos 5. szám alatt bejelentett üszője; a 3-dik díjra — 1 drb vas-váltóke — Mezei Lajos véczkei lakos 11. szám alatt bejelentett üszője érdemesített. Dicséző oklevelet nyertek: Soó Károly bethlenfalvi, Végh Gyula tor-dáifalvi és Mátéfi Ferencz szt.-ábrahám lakos.

d) A kiállított 4 drb kan közül az 1-ső díjat — 15 frt. készpénz — br. Kemény Béla fekete szunyog faj kanja; a 2-ik díjat — 10 frt. készpénz — Jecsi Lajos rugonfalvi lakos lovasi faj kanja; a 3-dik díjat — 5 forint készpénz — Gyárfás Endre székely-kereszturi lakos lovasi faj kanja nyerte el.

e) A 27 db malaczos kocza közül az 1-ső díjat — 15 frt. készpénz — br. Kemény Béla fekete szunyog koczái; a 2-ik díjat — 10 frt. készpénz — Jeddi Lajos lovasi faj koczái; a 3-ik díjat — 5 frt. készpénz — Gyárfás Endre lovasi faj koczái nyerték el.

A terménykiállításon díjat nyertek: Szabó István szombatfalvi- és Bakk Elek kecseli lakos 80 kgmos búzával; Gyárfás Endre sz.-kereszturi lakos 74 kgmos és Benedek Keresztély derzsi lakos 72 kgmos rozsral; Benedek Keresztély derzsi lakos 65 kgmos és Hann Márton erkedi lakos 54 kgmos zabbal; gr. Haller József sz.-kereszturi- és Szentkirályi Árpád gagyai lakos törökbuzával; Szabó István szombatfalvi lakos mezei törpe korán érő fehér paszulylyal; Máthé Jánosné vargyasi lakos ugyanazzal; Wagner Mihály erkedi- és Szentkirályi Árpádné gagyai lakos borsóval; Szabó István lencsével; Máthé Jánosné kék viola-pityókával, Szabó István klimax pityókával; Kozma Ferencz sz.-kereszturi lakos rózsapityókával; Szabó István oberndorfi sárgarépával, br. Kemény Béla mamuth répával; Szentkirályi Árpád mamuth répamaggal, Szabó István oberndorfi répamaggal; br. Kemény Béla és Kozma Ferencz komlóval; Máthé Jánosné székely- és Kozma Ferencz né bácskai kenderrel; br. Kemény Béláné, Pap Jánosné és Szentkirályi Árpádné többféle kerti termékekkel; Veres Ferencz bágyi lakos, Gyárfás Endre, Jeddi Lajos és Buksa Sándor sz.-kereszturi lakos alma- és körtegyűjteménnyel; Pálffy Ferencz, Pálffy Dénes, Kozma Ferencz és Máthé Jánosné meleggél aszalt szilvával. Ezekon kívül számosan dícsérő oklevéllel tüntették ki.

Végül megemlítjük, hogy a bíráló eredményének kihirdetésekor, illetőleg a díjak kiosztásakor Sperker Ferencz ur az állatkiállítás 1., 2. és 3-ik alosztályában neki ítelt pénzdíjakat, br. Kemény Béla és Gyárfás Endre urak a sertéskiállítás 1. és 2-ik osztályában s Jeddi Lajos ur ugyanazon kiállítás 1-ső osztályában nyert díjakat, gr. Haller József, br. Kemény Béla, Gyárfás Endre, Pálffy Ferencz és Pap János urak a terménykiállítás egyes osztályaiban nyert díjakat az egyesületnek visszaajándékozták, melyet a rendező bizottság nagy köszönettel fogadott.

Kereszturi.

Az erdőnyavalya.

Az erdőnyavalya oly betegség, a mely leginkább az erdőkben, ligetekben és berkekben legelő szarvasmarhákat támadja meg, de megtámadja az ilyen helyeken legelő juhokat, sőt, a mint mondják, lovakat és kecskéket is, s rendszeren nem elégszik meg egy-két állattal, hanem megtámadja a nyáj jókora részét.

Kérdés már most, hogy :

Miért betegszik meg olyan sok állat egyszerre ?

Azért betegszik meg egyszerre sok állat, mert az ok, a mitől a betegséget megkaphatják, ott van mindnyájuk ételében

és italában, a hajlandóság vagy fogékonyosság pedig ott van az állat testében.

De ha ez így van, hát akkor :

Miért nem kegyja meg a betegséget az egész nyáj ?

Azért nem kegyja meg, mert egy kis nyájban is vannak, hogyné volnának hát nagy nyájban egyes állatok, a melyek a többiétől különböznek. Egyik erős, husos, a másik vézna és erőtelen ; egyikben csak úgy lüktet a sok jó vér, a másikban meg alig csörgedez egy kevés ros ; az egyik nagyon jól tud koplálni is, ha kell, a másikat meg nem lehet soha kielégíteni ; az egyik válogatós az eledelben, mert izlelése nincs megromolva, a másik megeszik mindent, még mérges füveket is, mert izlelése meg van romolva. Aztán a megszokás is sokat tesz ám ! Mindez és még több ilyesféle teszi az állatot a betegség iránt fogékonynyá, vagy fogékonytalanná.

Ezek után hivatalanul is felüti magát a kérdés, hogy :

Mi hát az a betegítő ok, a mely az ételben és italban van ?

Megmondom én ezt is mindjárt, de hadd kezdjem ott, hogy kora tavasszal, a mikor ez a betegség leginkább szokott uralkodni, ugy-e bizony az erdőbe, berekbe vagy ligetbe hajtott állat nem igen talál jól megtermett füvet. De sőt gyakori az olyan eset, hogy egynehány békavirágon, egy pár kökörcsinen, egy-két összemarok kappanörön, egy pár nyaláb csikorán s több ilyenféle növényen kívül alig akad egyéb ennalólja a szegény állatnak, mint a fák, cserjék és bokrok rügyei és fiatal hajtásai, ugy, hogy nem ritka még az az eset sem, hogy a fák kérgét, mohát, sőt a fákból kiizzadó mézgat és gyantát is kénytelenségből megeszi.

Ezek az anyagok pedig már magukban is olyanok, hogy azokat még a kérődző állat négyrendbeli gyomra se tudja megemészteni. Hanem ha csak ez volna a baj, még hagyján, de az előbb megemlített és az azokhoz hasonló más növényekben, különösen némely fa rügyeiben és fiatal hajtásaiban olyan anyagok is vannak, a melyek csipősek, izgatók, akár csak a körösbogár pora, vagy a kutyatej-fünek a nedve vagy a terpentín. De sőt vannak némely ilyen növényekben igazi mérges anyagok is.

Nem is csodálhatjuk hát egy perczig sem, hogy ezek miatt az állatoknak azon belső részei, a melyek ezeknek a ros anyagoknak megemésztésével, átváltoztatásával és kiűritésével bajlódnak — s ilyenek a gyomrok, a belek, a vesék — megbetegsznek.

Persze bizony, ha ilyenkor az időjárás nem volna olyan zord, a minő lenni szokott ; ha az állatok ivó vize nem volna piszkos, poshadt, hideg hólé, vagy olyan jéghideg forrás vagy patakviz, a melyet az ember meg se ihatik, talán nem kerekednék belőle olyan nagy baj, a milyen kerekedik, hogy tudniillik a megbetegedett állatok jókora része el is pusztul. S szó a mi szó, de leggyakrabban a szegény ember tinója, a szegény özvegyasszony teheneckéje döglük meg az erdőnyavalyában.

Már az igaz, mondja erre Darkó Mócsi bátyánk, (a ki mellesteg legyen mondva, legfigyelmesebben hallgatja a szavaimat), mert tavaly tavaszkor ő is szakasztott ilyenformán járt

a két tinójával. Nem is csodálom, ha ime azt kérdi ő kigyelme, hogy :

Miért döglük leginkább a szegény ember marhája az erdőnyavalyában ?

Ha erre azt felelném Darkó Mózi bátyáknak, hogy : azért, mert a szegényt az ág is huzza — bizonyosan a szemembe nevetne. És jól tenné, mert hát azt mindenki tudja, hogy mi a jó Istennek mindannyian és egyformán kedves gyermekei vagyunk.

Hanem ha azt találnám mondani, hogy : azért, mert a czérna is ott szakad, a hol legvékonyabb — fogadom, hogy bátyánk nagyon megnézne, de meg nem mosolyogna. A tavalyelőtti nyáron ugyanis elvesztette ő kigyelme az egyetlen dologfogható fiát, s e miatt úgy a bűnnek adta magát, hogy megtermett szénafüvének felét lábán hagyta. Kár volt, kár — de bizony megesett.

Elég jó husban kerültek be télire az ő marhái, juhái, de mivel kárácsony tájékán már egy harapás szénája sem volt, rettenetes koplalást vittek véghez az állatai. Le is soványodtak, el is erőtlenedtek, meg is borzosodtak szörnyüképen, úgy, hogy a két ökröt rudakkal kellett már emelgetni, s a tehén bizony majd olyan vékonygyá lett, mint a czérnaszál. A két tinónak zörgött a csontja rémitően, s alig csörgedezett az ereikben egy kis rossz vér.

— Hej! csak már itt volna a tavasz — sohajtott sokszor ő kigyelme.

Etédi András, a szomszédja segítette őt egy-két kötés kukorica-szárral, mert hát a péaze is kifogyott volt, a mikorra az erdei legelő a hó közül itt-ott kipillantott.

Ilyen állapotban került a kelmed marhája a tavaszi legelőre, vagyis az erdőbe, ugy-e Darkó bátyám ?

Hiszen volt abban a csordában másnak is a kigyelmedéhez hasonló leromlott, kiaszott marhája — el is vitte az erdőnyavalya azokat is a kelmedével együtt.

Mert látja, az ilyen kiéhezett állat kiharapja a kutyatejfű gyökerét is ; hogy ne enné hát meg a nem neki való növényeket, rügyeket, hajtásokat, mikor egyebet keresve is alig talál ? Aztán azt hiszi kelmed, hogy van az ilyen állatnak elég ereje arra, hogy jobb eledelt keressen ? dehogy van, sőt énnekem nagy a gyanum, hogy az ilyen elkényszeredett állat meg se tudja különböztetni a neki való eledelt a neki nem valótól.

Az a kis vér pedig, a mely az ilyen állatban nagy lassan kering, már se jó, de rosszabbá lesz a nem alkalmas eledeltől, és a belé jutó káros anyagoktól. Hogy legyen hát képes ez a vér jól művelni a testben, mikor maga rossz ? A rossz növények, csipős, izgató, gyantás és terpentines anyagok s különösen a csersav néven ismeretes anyag által a gyomorban és belekben s a vesékben okozott bajt, a mely a rossz időjárás s jéghideg, vagy romlott víz ivása által még súlyosabbá lett, ez a vért jóvá nem teheti, az a bajt csak növeli.

Az erős, jó vérű állatok is megkaphatják az erdőnyavalyát, abban igaza van kelmednek, de bizony nagyon ritkán ; aztán könnyebben kilábolnak abból vagy könnyebben kigyógyíthatók, s elhullás az ilyenek között nem igen fordul elő.

Azért betegszik és pusztul hát az erdőnyavalyában leggyakrabban a szegény ember marhája, mert épen a szarvasmarha legfogékonyabb ezen betegség iránt, aztán a szegény ember van télen legtöbbször takarmány szűkében s az ő marhája kerül ki legtöbbször zörgő csontokkal, kevés rossz vérral az erdei legelőkre.

De ne higye azt senki egy pillanatra se, hogy mikor a gazdag ember marhái, juhái, lovai hasonló inséges állapotban kerülnek az erdőbe — a szóban forgó nyavalyát azok nem kapják meg. Megkapják bizony azok is. El is mondom én majd mindjárt, hogy mi tevők legyünk hát ezzel a bajjal, de hadd mondjam el előbb azt, hogy :

Miről lehet az erdőnyavalyát megismerni ?

Darkó bátyám, a ki két tinóját megbetegedni s elpusztulni látta, ugy nem különben Kántor Imre bátyám, a ki hébenhóban egy kis kuruzslással a szegény ember marháját a más világra való költözésben segíteni szokta — tudom, hogy félbe fognak szakítani, ha nem mondok igazat, mert ha valaki, hát ők tudják, hogy mi mindenféle jelet lehet látni az erdő-betegségben szenvedő állaton.

Az ilyen állat istállóban is, a legelőn is puffadt hasa alá támasztott lábakkal szomorkodva szokott állani s gyakran tekintget a hasa felé. Evvel, meg avval, hogy olykor ide-oda tipeg, hasa felé vág és nyugtalankodik, azt árulja el, hogy hasfájdalmai vannak. Étvágya nincsen, a kérődző állat nem kérődzik, s a ganaja az ilyen állatnak eleintén keményebb mint máskor és nyálkával van bevonva és keveredve. A szája hárttyája forróbb és vörösebb, mint az egészségesé szokott lenni, a teste pedig hol hideg, hol meleg borzongás között változik, vagyis láza van neki, s e miatt nagyobb a szomszja is.

Már második napon, de gyakrabban a harmadikon hig, véres ganajt ürít s ez arra mutat, hogy belei bizonyosan ki vannak fekélyesedve. Ha különben az ilyen ganajt jól megnézzük, emésztetlen farügyet, galydarabot, fakérget találunk benne. Ugyanekkor a vizelete (a hugya), sőt a tehén és az anyajuh vagy kancza teje is véressé lesz s ha az ágyéka táját próbáljuk az ilyen állatnak kezünkkel nyomkodni, észre fogjuk venni, hogy begörbiti azt erősen, a mi arra mutat, hogy fáj neki ott. És fáj is, mert azon a helyen fekszenek a megbetegedett vesék. Előfordul olyan eset is, hogy a vesék nem betegszenek meg, vagy csak csekély bajuk támad — de bizony az ritkaság.

Ebből már nyilvánvaló, hogy az állatnak a gyomrában beleiben és veséiben van a baj, s az előbb elmondottak után már azt is bizonyosra vehetjük, hogy azok a felsorolt izgató, csipős anyagok okozták ezt a bajt, tudniillik azok hozták a gyomrot, beleket és veséket gyulladásba, vagyis idézték elő az erdőnyavalyát, a mely miatt 3—4 vagy több nap alatt bizony sok állat el szokott hullani.

Hogy a bajnak a fészke csakugyan ott van, a hol én mondom, azt mng lehet látni bárkinek akkor, a mikor egy erdőnyavalyában elpusztult állatot felboncolnak.

Krausz Károly.

(Vége köv.)

EGYVELEG.

— **Értesítés.** A gyümölcs-csemeték kiadása az erdélyi gazdasági egyesület köztelkén csütörtökön azaz folyó hó 6-án veszi kezdetét, felhívjuk a t. venni szándékozókat, hogy becses megrendeléseiket mielőbb megtenni sziveskedjenek. Megrendelések a most kiadott katalógus alapján fogadtatnak el, melylyel kívánatra az egyesület titkári hivatala díjtalanul szolgál.

Kolozsvár, 1884. november 3-án.

Az erdélyi gazdasági egyesület elnöksége.

— **Felhívás és kérelem.** Vonatkozással szeptember hó 27-iki felhívásunkra — melynek szövegével az érdeklődőknek kívánataira teljes készséggel szolgálunk — van szerencsénk újból is felkérni az illetőket, hogy az 1885-iki budapesti orsz. kiállítás kertészeti és szőlőszeti csoportjában kiállítani szándékolt tárgyaikat (melyek az erdélyi gazdasági egyesület gyűjteményes tárlatához fognak csatoltatni) minél előbb, de legkésőbb november hó 15-ig, az erdélyi gazdasági egyesület titkári hivatalához bejelenteni sziveskedjenek; a hol a kiállítandó tárgyaknak minőségéről és mennyiségéről, valamint a felmerülő — különben nagyon csekély — költségekről is előleges és hiteles tájékoztatást fognak nyerni.

Az erdélyi gazdasági egyesület kertészeti szakosztályának, 1884. október 29-én tartott üléséből.

Id. Bodor Pál,
elnök.

Szentgyörgyi Lajos,
jegyző.

— **Fölhívás és kérelem.** Az erdélyi okszerű méhészet-egyesület összes tisztelt tagjaihoz — egyen-egyen — folyó év május elején elnökségünk fölhevást intézett a tekintetben, hogy a jövő 1885-dik évi országos kiállítás alkalmára Budapestre küldendő méhészeti tárgyakat okt. 1-ső napjáig alólirt titkárhoz bejelenteni sziveskedjenek.

A bejelentési lapot (egy darabban a fölhevással) főnnebb jelzett időben kinek-kinek meg is küldvén, azt ismételtelen tenni nem látjuk szükségesnek.

Mint hogy pedig a bejelentési határidő folyó november hó 15-ig meghosszabbított, erről van szerencsénk egyesületünk tagjait tisztelettel értesíteni s egyszersmind hivatalos tisztelettel kérni, hogy bejelentéseiket — előbb irt legvégső határidőig — minél számosabban megtenni méltóztassanak! Ügytársi tisztelettel Kolozsvárt, 1884. nov. 2-án. Álb. József, egyesületi igazgató elnök. Szentgyörgyi Lajos, egyesületi főtitkár.

— **Kodolányi gazdasági zsebnaptára 1885-re** megjelent. 25 éve szolgál kalauzul gazdaközönségünknek e naptár s 25 éve már, hogy jeles szerzője évről-évre az újabb vívmányokat s tapasztalatokat tömöríti e naptárba s mint egy tökélyt elért zsebkönyvet bocsátja ismét rendelkezésünkre jövő évi folyamában. Ha betekintünk a naptárba, az általános esilágászati rész után találjuk „az átnézeti táblázatok és átlagkiszámítások rovatát“, mi megbecsülhetetlen, ugyszólva nélkülözhetetlen mostani gazdasági viszonyaink között, midőn csakis számításokkal bírnak sikeresen gazdálkodni. Ezen adatok — melyek kiterjednek az erők alkalmazására, tápanyagok értékiszámítására stb. általán a gazdaságban minden előfordulható számításokra — sok évi kísérletezés útján nyertek alkalmazást e naptárban s mint egy kulcsul szolgálnak gazdáinknak, azt a szol-

gálatot teszik, mint a logorithmusok a matematikusnál, azaz megkönnyítik az átszámítást. Tovább lapozgatva a naplójegyzékekre bukkanunk, melyeknek alkalmazása a helyes gazdálkodásra vezetnek, mert csak ezeknek vezetése mellett ítéltjük meg, hogy megfelelő-e a tisztajövedelem a befektetett munka, tőke és földtőke kamatainak, mit minden gazdának tudni kell; ennek hiányában nem ítéltjük meg, hogy helyes uton haladunk-e? nem kell-e a meglévő üzleti rendszerrel felhagyni s egy jobb, egy helyesebbet követnünk, minek hiánya, jövedelem csökkenésre s legtöbb esetben bukásra vezetnek. A naptárhoz mellékelve van „a Gazdák Évkönyve“, melynek becses tartalma mint egy átnézetet nyújt a mivélési módokról, a gazdasághoz tartozó növények termeléséről, az állati betegségekről, általában a gazdaságban előfordulható eljárásokról.

Nem tartjuk szükségesnek a részletesebb ismertetést, hisz ismerik ennek alkalmas voltát gazdáink s hogy mennyire használható-e? e mellett eléggé tanuskodik 25 évi folyama.

Melegen ajánljuk ez alkalommal is e naptárt a t. gazdaságközönség figyelmébe, melynek bírása csakis haszonnal jár. — Ára e naptárnak az évkönyvvel együtt 2 ft.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

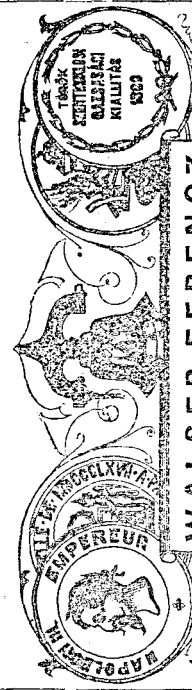
Minimum és maximum: Budapest nov. 1.		Bécs novemb. 1.
Buza	7.55 — 8.10 ft	8.20 — 9.00 ft
Rozs	6.85 — 7.10 ft	7.20 — 7.90 ft
Árpa, takarmány	6.25 — 6.60 ft	— — — ft
Árpa, szeszfőzésre	6.90 — 7.90 ft	— — — ft
Árpa, seres	8.35 — 9.60 ft	— — — ft
Zab	6.15 — 6.45 ft	6.60 — 7.10 ft
Törökbuza	6.75 — 7.00 ft	7.15 — 7.25 ft

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Kívánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagybővítés és vízművészeti kellékek tárlata.

WALSER FERENCZ
első magyar gép-
és tüzelőszerek, gyár,
harang- és érezőntöde
ERDÉLYORSZÁGI FŐTÖLEPE
Kolozsvárt.
Bel-Monostorteca 12. szám.

Szerelő-műhely vízvezetékék kúfák s berendezésére.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter							100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozs	árpa	zab	török- buza	széna	szal- ma	tüzifa		
k r a j e z á r o k b a n												
Balászfalva	október	30	450	400	400	—	200	300	320	—	300	40
Bánfi-Hunyád	október	21	700	550	550	—	300	600	—	—	250	44
Besztercze	október	21	618	425	410	410	315	600	600	240	300	36
Brassó	október	31	580	400	350	340	200	320	330	180	245	40
Csik-Szereda	október	29	700	550	400	350	225	500	220	70	200	32
Deés	október	21	740	640	580	380	360	540	680	280	320	40
Déva*	november	1	1005	835	785	—	350	790	220	120	300	40
Erzsébetváros	november	1	650	500	450	—	250	450	300	180	250	44
Fogarás	október	27	610	—	315	340	210	375	260	100	210	42
Gyula-Fehérvár	november	1	610	550	425	—	225	375	340	130	260	46
Gyergyó-Szent-Miklós	október	31	750	650	450	450	250	600	240	80	200	36
Hátszeg	október	27	510	480	520	400	350	420	110	6	250	40
Kézdi-Vásárhely	október	30	590	480	360	320	200	500	400	100	300	36
Kolozsvár	október	30	561	—	394	—	225	405	440	220	300	48
Maros-Vásárhely*	október	23	670	560	570	540	500	620	400	220	450	42
Medgyes	október	30	560	475	375	—	212	350	170	90	230	44
Nagy-Enyed	október	30	550	475	400	—	210	350	440	140	280	40
Nagy-Szeben	október	31	520	400	350	—	210	470	150	110	325	46—48
Nagy-Várad	október	28	528	410	382	310	230	302	320	150	380	48
Segesvár	október	30	640	450	370	—	230	480	140	110	230	40
Sepsi-Szent-György	november	3	550	500	340	300	180	350	220	110	150	36
Szamosujvár	november	3	525	400	390	—	290	470	240	75	240	40
Szász-Régen	október	30	550	387	407	400	225	420	330	240	240	40
Szász-Sebes	október	30	700	600	450	375	240	450	160	85	240	44
Szászváros	november	1	550	430	370	—	210	470	300	70	210	44
Székely-Udvarhely	október	28	700	550	500	—	200	500	240	200	280	40
Szilágy-Somlyó	október	24	520	422	406	—	212	488	250	150	300	44
Teke	október	27	600	480	450	350	175	450	280	60	1200	32
Torda	november	1	550	400	300	300	180	375	200	15	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		1 1-3 1-6 1-12 1-18 1-26 1-30 1-36 1-40 1-52																			
		széri hirdetésnél bélyeggel együtt																			
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr		
1/16 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
3/16 oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4/16 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2/16 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1/16 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 kr-ával számíttatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösainél, közép-utca Minorita-épület.